

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ Β΄ ΚΥΚΛΟΥ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ
ΠΕΜΠΤΗ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ 2002
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

*Μαρία Ιορδανίδου
Λωξάντρα
(απόσπασμα)*

Η μεγάλη πράσινη πήλινη σόμπα φλοκάριζε¹ με δύναμη σαν μπήκαν στην τραπεζαρία. Μοσχοβολούσε η κάμαρα πεύκο και πρινάρι.² Το τραπέζι ήταν στρωμένο φαρδύ-πλατύ σ' όλο το μάκρος της κάμαρας και το κάτασπρο λινό τραπεζομάντηλο δε φαίνονταν απ' τους πολλούς μεζέδες.

Το καρυδένιο μπουφεδάκι, που σαν λεπτοκόκαλη γυναίκα δεν έδειχνε τον όγκο του, ήταν φορτωμένο με τ' αγιοβασιλιάτικα τα φρούτα: μήλα, αχλάδια, ρόδια, πορτοκάλια, καρύδια, φουντούκια, μύγδαλα, κάστανα, φιστίκια, σταφίδες, σύκα, χαρούπια και γλυκοσούτζουκο³ από χυμό σταφυλιών. Σωστό κέρας της Αμαλθείας.

-Ευλόγησον την βρώσιν και την πόσιν των δούλων σου ...

Με κατάνυξη κάθισαν όλοι γύρω στο τραπέζι και άρχισαν να δένουν στο λαιμό τους τις πετσέτες τους. Το φαγητό άρχισε αργά, ιεροτελεστικά και βαθυστόχαστα, με τις στερεότυπες ευχές και τα «γεια στα χέρια σου, Λωξάντρα μου».

Την Καμίλλη την είχε καθίσει δίπλα της η Λωξάντρα για να τη νιάζεται. Μπροστά της είχε βάλει μπόλικο μαύρο χαβιάρι, από κείνο που τους είχε φέρει ο καπετάν Γκίκας, τότες που ναυλώθηκε του Θεόδωρου βαπόρι για την Οδησό.

Η Λωξάντρα έτρωγε και ο νους της ήταν στην Καμίλλη. Με την άκρη του ματιού παρακολουθούσε να δει αν τρώει η νύφη της. Πού και πού κοίταζε και στην άκρη του τραπεζιού το Ντίμη και έκανε νοήματα στην Ελεγκάκη να τον ταΐζει.

«Δεν τρώει η αδικιωρισμένη⁴, και το παιδί της δεν ταΐζει», συλλογιζόταν η Λωξάντρα.

Οι άντρες άνοιξαν συζήτηση.

- Αυτές τις μέρες οι Ευρωπαίοι τα σπίτια τους τα στολίζουν με γκυ, είπε ο Θεόδωρος, και το μετάφρασε γαλλικά στην Καμίλλη.

Εκείνη κάτι του απάντησε γαλλικά.

- Περίεργο πράμα, είπε ο Δημητρός. Το γκυ είναι γουρσουζικο⁵ φυτό σύμφωνα με τη σαξονική μυθολογία. Δεν είναι έτσι, Αγησίλαε;

- Βεβαίως, είπε ο Λογιότατος, με κλώνο από γκυ σκότωσε ο Λόκυ τον ωραίο θεό του φωτός - τον Βαλδούρ.

- Μα, είπε ο Θεόδωρος, μήπως και στην Ελλάδα δε συμβαίνει το ίδιο; Στην Ελλάδα την Πρωτοχρονιά ο λαός κρεμά πάνω απ' την πόρτα του σπιτιού κρεμμύδα. Τι είναι η κρεμμύδα; νεκρολούλουδο. Νεκρολούλουδο δεν είναι ο ασφόδελος;

¹ Φούντωνε, έκαιγε με ζοηρή φλόγα.

² Πουρνάρι.

³ Γλυκό από μούστο και καρύδια.

⁴ Αυτή που την βρήκε η άδικη ώρα. Κακορίζικη. Εδώ λέγεται χαϊδευτικά.

⁵ Γουρσουζικο, που φέρνει κακοτυχία.

Ο Κοτκοτίνος σήκωσε το χέρι του:

- Παρακαλώ. Τας λαογραφικά αυτάς επιβιώσεις Μιχαήλ ο Ψελλός τας ...

Επωφελήθηκε η Λωξάντρα που κανένας δεν την κοίταζε κι έχωσε στο στόμα της Καμίλλης ένα κομμάτι παστουρμά.

- Φάτο, φάτο, κακόν-καιρό-να-μην-έχεις, ψιθύρισε σφυριχτά, λες και η λαλιά της έβγαινε απ' τη μύτη της.

Η Καμίλλη έγινε κατακόκκινη και έκανε προσπάθεια να χαμογελάσει. Είπε και «μερσί».

- Η μύτη σου τουρσί, είπε η Ευτέρπη πολύ σιγά, όμως όλοι την άκουσαν, και η Κλειώ την κλώτσησε κάτω απ' το τραπέζι.

Ο Θεόδωρος άρχισε να βήχει. Τ' αυτιά του γίναν κατακόκκινα.

Για να μπαλώσει τα πράματα η Ελεγκάκη άρχισε να λέει τα γαλλικά της για να τους κάνει να γελάσουνε. Από την άλλη άκρη του τραπέζιου φωνάζει μ' όλη της τη δύναμη:

- Καμίλλη, Καμίλλη, Καμίλλη, εκουτέ: Σορτιρέ κι βουρβουλέ, κι όποιον θέλεις φίλησε. Εκουτέ, μπρε, ιπουπιέ α λα διαμά ...⁶

Εκείνη τη στιγμή μπήκε ο Ταρνανάς βαστώντας όσο μπορούσε πιο αψηλά τη μεγάλη πιατέλα με τη γαλοπούλα. Ακούστηκε μουγκρητό. Ήταν η Λουγγρού που προσπαθούσε να ξεκουμπώσει τη ζώνη της.

Έγινε σιωπή. Στο τραπέζι είχε μπει το καινούργιο σερβίτσιο που έφερε ο Θεόδωρος απ' την Αγγλία, χοντρή πορσελάνη και απάνω ζωγραφισμένα δάση, λιβάδια, σπιτάκια εξοχικά, βουνοπλαγιές και πύργοι παραμυθένιοι.

Κόπηκε η γαλοπούλα και μοιράστηκε. Ο καθένας συγκεντρώθηκε στο πιάτο του. Ο Ταρνανάς ξετάπωσε ένα μπουκάλι γαλλικό κρασί και άρχισε να γεμίζει τα ποτήρια. Ο Κοτκοτίνος σηκώθηκε απάνω να κάνει πρόποση. Η Λουγγρού ξεκούμπωσε και το γιακά της. Το ρολόι του τοίχου χτύπησε τέσσερις.

Τρεις ώρες καθόνταν στο τραπέζι. Και βέβαια τρεις ώρες, ποιο ήταν το βιαστικό τους; Όλοι εκεί θα μνήσκαν⁷. Δόξα τω Θεώ στρώματα δεν είχε το σπίτι; Για⁸ παπλώματα; Και εξακολουθούσε το φαγοπότι ως το τέλος. Και όταν πια τελείωσαν, πήρε η Λωξάντρα μια βούκα⁹ ψωμί, το έκοψε με το χέρι της στα τρία, και τίναξε τα κομμάτια πάνω στο τραπέζι.

- Αβράμ, Ισάκ και Ιακώβ, είπε, καλά τρία.

Και ύστερα ήρθε ένας-ένας να φιλήσει το χέρι της.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

A1. Ποιο είναι το κύριο πρόσωπο του κειμένου;
Δώστε δύο (2) χαρακτηριστικά του προσώπου αυτού εντοπίζοντας τα αντίστοιχα αποσπάσματα στο κείμενο.

Μονάδες 10

A2. Με βάση το παρακάτω απόσπασμα: «Εκείνη τη στιγμή μπήκε ο Ταρνανάς ... το φαγοπότι ως το τέλος», πώς γιόρτασαν τα Χριστούγεννα τα πρόσωπα του κειμένου;

Μονάδες 10

B1. Να εντοπίσετε μέσα στο κείμενο τρεις παραγράφους

⁶ Γλωσσική ανάμιξη γαλλικών, ελληνικών και τούρκικων λέξεων. Φράσεις που χρησιμοποιούνται εδώ ως αστεϊσμός.

⁷ θα έμεναν

⁸ ή

⁹ Μπουκιά

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

στις οποίες υπάρχει περιγραφή.

Μονάδες 10

- B2. α.** Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
νους - συζήτηση - περίεργο - λαλιά- μεγάλη.

Μονάδες 5

- β.** Να γράψετε μια δική σας πρόταση με καθεμιά από τις λέξεις που σας δίνονται (σε όποια πτώση και αριθμό θέλετε):
όγκος - κατάνυξη - βαθυστόχαστος - νοήματα - πρόποση.

Μονάδες 5

- Γ.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του παραπάνω κειμένου της Μ. Ιορδανίδου, χωρίς δικά σας σχόλια, σε 80-100 λέξεις.

Μονάδες 20

- Δ.** Οι Έλληνες, λαός με μακρόχρονη ιστορία, διατηρούμε και σεβόμαστε τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις μας. Σήμερα όμως οι ραγδαίες αλλαγές στην κοινωνία τείνουν να ανατρέψουν την παραπάνω πραγματικότητα. Πού νομίζετε ότι οφείλεται αυτό;
Αν δεχθούμε ότι η διατήρηση της παράδοσης αποτελεί αναγκαιότητα, εσείς, οι νέοι, τι προτείνετε για τη διαφύλαξή της;
Να γράψετε ένα άρθρο 450-500 λέξεων για να δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας.

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα να μην τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιάν άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.**
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης : Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ